

Tiedolla johtaminen – sote-uudistuksen mahdollistaja

Sote-uudistus
Toivo-ohjelma

➤ **Tiedolla johtamisella tarkoitetaan ajantasaiseen ja laadukkaaseen tietoon perustuvaa päätöksentekoa. Tavoitteena on, että kerätyn tiedon perusteella pystytään ennakoimaan toimenpiteiden syy-seuraussuhteita, kehittämään toimintaa ja kohdentamaan voimavaroja sinne missä niitä tarvitaan eniten.**

Tiedolla johtaminen on yksi sote-uudistuksen onnistumisen perusedellytyksistä. Perustettavien hyvinvointialueiden on pystyttävä toimimaan tehokkaasti ja tarjoamaan asukkaiden tarpeita vastaavia palveluja. Siksi sote-palvelujen järjestäjät tarvitsevat laadukasta ja ajantasaista tietoa alueen väestön hyvinvoinnista ja terveydestä sekä tarjottavien sote-palvelujen kustannuksista ja vaikuttavuudesta. Myös kansalliset viranomaiset tarvitsevat laadukasta ja ajantasaista tietoa ohjaus-, arviointi- ja valvontatehtäviensä suorittamiseen.

Nykyinen sote-tietopohja ei ole riittävä tiedolla johtamisen tarpeisiin. Myös tiedon laadussa ja hyödynnettävyydessä on tunnistettu puutteita. Tietoon perustuvan päätöksenteon mahdollistamiseksi on perustettu Toivo-ohjelma.

Toivo-ohjelman myötä hyvinvointialueet ja kansalliset viranomaiset hyödyntävät samaa kansallista sote-tietopohjaa.

➤ **Toivo-ohjelma**

Sosiaali- ja terveysministeriön Toivo-ohjelmassa luodaan valmiudet sosiaali- ja terveystiedolla johtamiseen hyvinvointialueilla ja viranomaistyössä.

- Mahdollistetaan sote-tiedon tuottaminen
- Kehitetään perustettavien hyvinvointialueiden tietojohdamisen kyvykkyyttä
- Uudistetaan valtakunnallisten viranomaisten tietotuotantoa ja tietopohjaa
- Luodaan kansallisia tiedonhallintaratkaisuja

Toivo-ohjelmaa toteutetaan **Virta-** ja **Valtava-**hankkeissa.

VIRTA-HANKKEESSA luodaan hyvinvointialueiden johtamiseen yhtenäisiä tietojohdamisen malleja ja tietosisältöjä sekä parannetaan organisaatioiden tietojohdamisen kyvykkyyttä.

Hankkeen tavoitteena on mahdollistaa tulevien hyvinvointialueiden johtaminen luotettavalla ja ajantasaisella tiedolla, joka perustuu kansallisesti yhtenäisiin määrittelyihin ja tietomalleihin.

Virta-hanketta koordinoi DigiFinland Oy.

VALTAVA-HANKKEESSA varmistetaan, että sote-tieto on kansallisesti vertailukelpoista ja ajantasaista.

Hankkeessa uudistetaan kansallista sote-tietotuotantoa palvelemaan hyvinvointialueiden tietojohdamista sekä viranomaisten seuranta-, arviointi-, ohjaus- ja valvontatehtävää.

Valtava-hanketta toteuttavat THL, Kela ja Valvira.

> Mitä on sote-tieto?

Jalostettua tietoa tai jalostamatonta dataa, esimerkiksi:

- Julkisen ja yksityisen terveydenhuollon potilastietoa tai palvelutapahtumatietoa
- Julkisen ja yksityisen sosiaalihuollon asiakas- ja asiakkuustietoa
- Alueellisissa tai kansallisissa rekistereissä olevaa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tai toimintaa kuvaavaa tietoa
- Sosiaali- ja terveydenhuollon talous-, toiminta- ja henkilöstötietoa

Sosiaali- ja terveydenhuollossa tuotetun tiedon hyödyntämisen tietojohdantamisessa mahdollistaa Laki sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä (2019).

Sote-tiedon toissijaisia käyttötarkoituksia ovat mm. tieteellinen tutkimus, tilastointi, tietojohdantaminen, viranomaisohjaus ja -valvonta. Tietoja käsitellään anonymisoituina eli siten, että henkilöä ei voida tunnistaa käsiteltävistä tiedoista.

> Sote-tiedon hyödyntäminen palvelunjärjestäjän ja eri viranomaisten näkökulmista

Palvelunjärjestäjä hyödyntää sote-tietoja esimerkiksi väestön palvelutarpeiden tunnistamiseen sekä hoito- ja palveluketjujen kehittämiseen. Tavoitteena on vastata väestön palvelutarpeisiin kustannustehokkaasti ja vaikuttavasti.

Viranomaiset hyödyntävät sote-tietoa sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmän ohjaus-, arviointi- ja valvontatehtävissä.

> Esimerkki sote-tiedon hyödyntämisestä

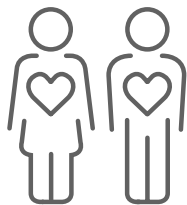
Sote-tieto	Tieto, jota hyödynnetään	Tiedon käyttötarkoitus	Lopullinen tavoite/hyöty	Sote-tiedon hyödyntäjä
	> Lastensuojelu-ilmoitusten määrä/kunta	> Resurssien hallinta/ johtaminen	> Väestön palvelutarpeisiin vastaaminen	> Palvelunjärjestäjä
	> Lastensuojelun asiakkuuksiin johtaneiden lastensuojeluilmoitusten määrä	> Palvelujärjestelmän kantokyvyn arviointi	> Alueellisten erojen selvittäminen	> Arviointiviranomainen (THL)
	> Lastensuojelu-ilmoitusten syy/kunta	> Hyvinvointipoliittiset toimenpiteet (avustukset, sivistystoimi, mihin annetaan rahaa)	> Painopiste ennaltaehkäisevissä palveluissa	> Ohjaus (STM)
	> Lastensuojelu-ilmoitusten määrä/työntekijä	> Riskianalyysi	> Ennakoiva valvonta	> Valvontaviranomaiset (Valvira, AVI)

> Miksi tiedolla johtaminen?

- Tukee palvelunjärjestäjän päätöksentekoa tarvetta vastaavien palvelujen järjestämiseksi
- Mahdollistaa palvelunjärjestäjälle asiakkaiden hoito- ja palveluketjujen tarkastelun kokonaisuutena toiminnan kehittämisen pohjana
- Kansallisesti yhtenäinen sote-tietopohja mahdollistaa hyvinvointialueiden keskinäisen vertailun viranomaistyössä

Tiedolla johtaminen on välttämätön edellytys sote-rakennemuutoksen toteuttamiseksi.

Tietoperusteinen päätöksenteko lisää hyvinvointialueiden ja viime kädessä myös asukkaiden yhdenvertaisuutta.

> Hyödyt kunnille, kuntayhtymille, hyvinvointialueille ja sote-henkilöstölle

Ajantasainen ja kattava sote-tieto auttaa palvelunjärjestäjää tarjoamaan ja kehittämään entistä laadukkaampia, vaikuttavampia ja kustannustehokkaampia palveluja, jotka perustuvat alueen asukkaiden tarpeisiin.

Konkreettisia hyötyjä sote-henkilöstölle ovat kertakirjaaminen ja erillistiedonkeruun vähentyminen, jotka vapauttavat työaika muihin tehtäviin. Tiedot ovat myös helposti hyödynnettävissä yhden käyttöliittymän kautta.

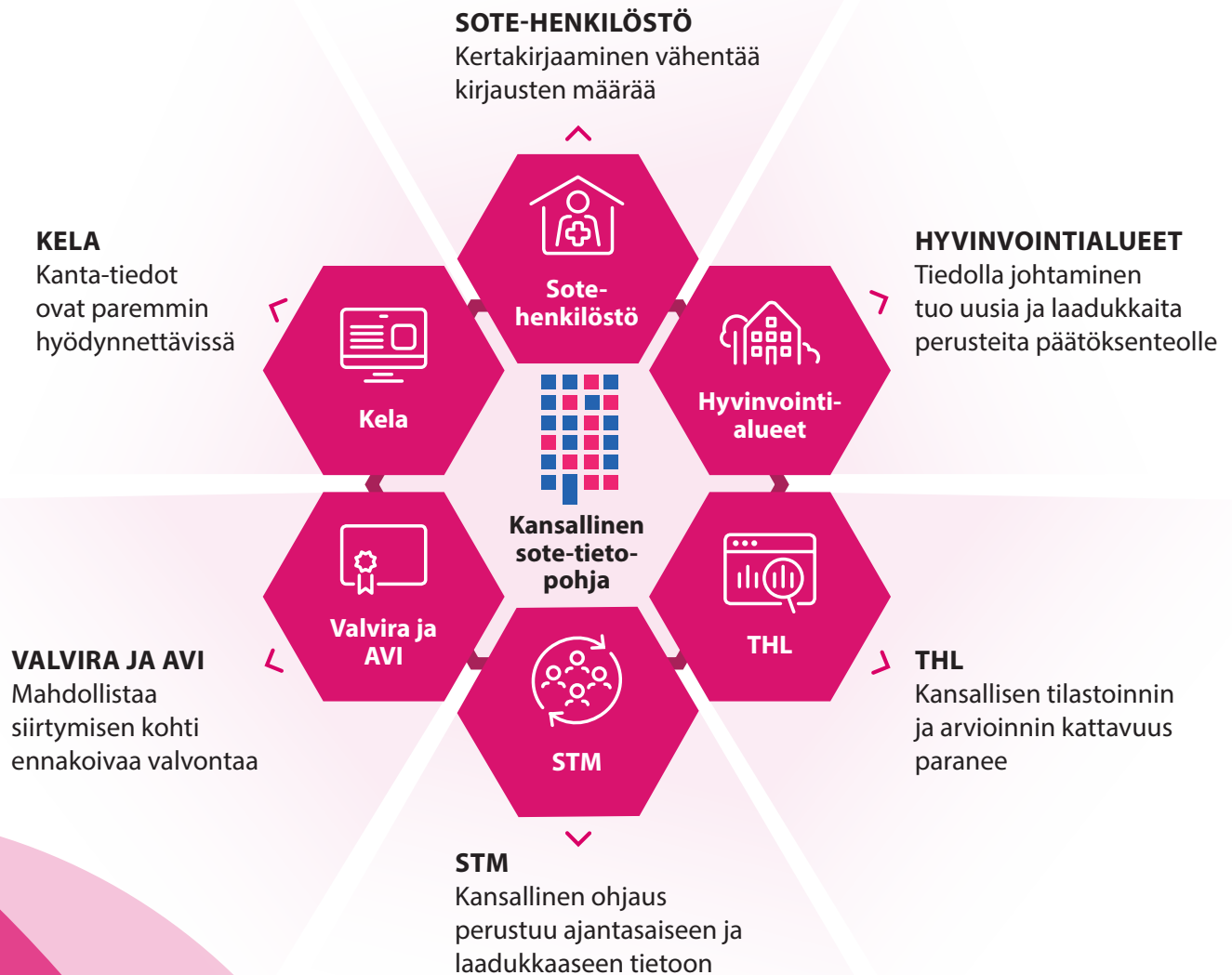
> Hyödyt viranomaisille

Uudistettu sote-tietopohja mahdollistaa viranomaisille kattavan, laadukkaan ja ajantasaisen kansallisen tilannekuvan sote-järjestelmästä ja sen toimivuudesta.

Toivo-ohjelma tiivistää viranomaisten yhteistyötä ja luo edellytyksiä uusiin yhteisiin toimintatapoihin.

> Toivo-ohjelman vaikutus hyvinvointialueiden ja viranomaisten toimintaan

Lisätietoja

STM:n käynnistämä Sote-tiedolla johtamisen, ohjauksen ja valvonnan toimeenpano-ohjelma (Toivo) käynnistyi 13.2.2020 ja kestää 31.3.2023 asti. Ohjelman kokonaisbudjetti vuosina 2020–2021 on 48 milj. €. Ohjelma tukee sote-rakennemuutoksen toimeenpanoa.

[soteuudistus.fi/
tiedolla-johtaminen](https://soteuudistus.fi/tiedolla-johtaminen)

innokyla.fi

Yhteystiedot

Juhana Valo

Toivo-ohjelman ohjelmapäällikkö, STM
p. 0295 163 523, juhana.valo@stm.fi

Elina Välikangas

Virta-hankepäällikkö, DigiFinland Oy
p. 050 517 4417, elina.valikangas@digifinland.fi

Maarit Röttsä

Valtava-hankepäällikkö, THL
p. 0295 247 276, maarit.rotsa@thl.fi

Leena Pionius

Viestintäpäällikkö, THL
p. 0295 247 890, leena.pionius@thl.fi

#soteuudistus
#tiedollajohtaminen